

Kuba hjälper cyklondrabbade Moçambique

I början av april anlände 40 läkare och andra sjukvårdare från Kubas Henry Reeve-Brigad till katastrofområdet vid staden Beira. Som en donation från Kuba hade de med sig ett portabelt fältsjukhus.

■ Den 14 mars drog cyklonen Idai in över centrala Moçambique och drabbade halvmiljonstaden Beira med stormvindar på 50 meter per sekund. Kort därefter sköljde en flodvåg in över de låglänta områdena kring Beira och stora arealer väster om staden översvämmades.

Vägar, broar och järnvägar förstördes, men stadens flygplats fungerar. Enda möjligheten att undsätta människorna var med båt och helikoptrar. Mer än en och en halv miljoner människor är bosatta i de områden i Moçambique som drabbats.

Staden Beira, som är den tredje största i Moçambique, har sin stadskärna på en udde intill floden Pungwes mynning. Beira är en viktig hamnstad med väg- och järnvägsförbindelse till Zimbabwe. I det forna Rhodesia var Beira en populär turistort för den vita minoriteten.

De centrala delarna av staden med stabila stenhus på högre belägen mark och på bra grund beboddes av portugiser, medan afrikanerna – portugisernas tjänare, städare och andra arbetare – trängdes i kåkstäder på sämre mark i stadens utkanter. Cyklonen har till 90 procent jämnat dessa kåkstäder med marken.

Beira i slutet av 1970-talet

Jag besökte Beira i slutet av 1970-talet när jag arbetade i Moçambique som arkitekt. Jag hade sett misären i huvudstaden Maputos kåkstäder på nära håll. Men jag blev förfärad när jag såg Beiras kåkstäder. Här ligger grundvattennivån mycket högre än i Maputo och de sanitära problemen är mångdubbelt större. Stora delar ligger under havets nivå och saltvatten tränger in i grundvattnet. Det vanliga sättet att klara toalettfrågan är att gräva latriner, men hur kan detta ske på mark där grundvattnet ligger strax under markytan?

Ett av världens fattigaste länder

Cyklonen Idai är en av de allra värsta naturkatastroferna som drabbat Afrika och därtill en katastrof som tydligt kan relateras till den globala pågående klimatförändringen.

Trakterna kring Beira och längs floderna Pungwe och Buzi ligger i nivå med havet och det har varit svårt eller omöjligt för befolkningen att rädda sig undan vattenmassorna. Det finns en beredskap inför cykloner, och planer har gjorts upp för

att flytta 100.000 invånare från de sämsta områdena. Det som saknas är tillräckligt med pengar. Moçambique är ett av världens fattigaste länder.

Kolera sprids

Redan kort efter katastrofen kunde de första fallen av kolera konstateras i Beira och antalet kolerasmittade steg snabbt. När detta skrivs i början av april har över 1.000 smittats. Antalet dödsfall som skördats uppgavs till 468 personer fram till och med den 27 mars. Detta är de dödsfall som kunnat konstateras, men den verkliga siffran är säkert mycket högre. Därtill kommer nu den stora risken för epidemier.

FNs insatser

FN gör nu insatser i Moçambique genom sitt matprogram WFP och världshälsoorganisation WHO i form av mat, tält, mediciner, vaccin mot kolera m.m. EU har också gett stöd, men katastrofen är så enorm, och insatserna är hittills helt otillräckliga. Hundratusentals människor riskerar att duka under av svält och sjukdomar om de inte snabbt får hjälp.

Det skulle snart varit skördetid, men nu är alla skördar i området kring Beira förstörda och människornas försörjning spolerad.

